

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО

Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки

Кафедра менеджменту та публічного адміністрування

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Публічне управління та
адміністрування»

 Ю.Є. ВОРОНІНА
(підпис) (ініціали та прізвище)
«13» лютого 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та
публічного адміністрування

 С.Р. ПЛОТНІЧЕНКО
(підпис) (ініціали та прізвище)
«13» лютого 2026 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «Законодавчі аспекти діяльності неприбуткових організацій»

Здобувач вищої освіти Куліш Наталія Михайлівна

Науковий керівник: Шумейко Іван Павлович, доктор філософії
за спеціальністю 081 Право, старший викладач кафедри менеджменту та
публічного адміністрування

Запоріжжя, 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО
Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки

Кафедра менеджменту та публічного адміністрування

Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»
Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис) Ю.Є. ВОРОНИНА
(ініціали та прізвище)

«01» грудня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри менеджменту та публічного
адміністрування

(підпис) С.Р. ПЛОТНИЧЕНКО
(ініціали та прізвище)

«01» грудня 2025 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувача вищої освіти Куліш Наталії Михайлівни

1. Тема кваліфікаційної бакалаврської роботи: «Законодавчі аспекти діяльності неприбуткових організацій»
науковий керівник роботи Шумейко Іван Павлович, доктор філософії за спеціальністю 081
Право
затверджені наказом ректора університету від «24» листопада 2025 року № 597-3.
2. Строк подання кваліфікаційної бакалаврської роботи «02» ____ 02 ____ 2026 року
3. Вихідні дані до кваліфікаційної бакалаврської роботи:
наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців, норми Конституції України, закони та
підзаконні нормативно-правові акти, матеріали Міністерства фінансів України, Державної
податкової служби, аналітичні звіти міжнародних організацій та профільних інституцій
громадянського суспільства.
4. Зміст кваліфікаційної бакалаврської роботи (перелік питань, які потрібно розробити):
  - розкрити поняття та сутність неприбуткових організацій, а також визначити основні принципи їх діяльності.
  - дослідити історію становлення та розвиток правового регулювання неприбуткових організацій в Україні.
  - проаналізувати класифікацію та основні види неприбуткових організацій.
  - охарактеризувати сучасне законодавче регулювання діяльності неприбуткових організацій та виявити його особливості.
  - дослідити податкові особливості функціонування неприбуткових організацій в Україні.
  - здійснити оцінку ефективності діяльності неприбуткових організацій в Україні та визначити напрями її підвищення.
5. Перелік графічного матеріалу: 4 таблиці, 1 рисунок.
6. Дата видачі завдання «01» грудня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів	Відмітка про виконання
1	Затвердження плану роботи	01.12.2025	виконано
2	Розділ 1 Теоретичні засади діяльності неприбуткових організацій	30.12.2025	виконано
3	Розділ 2 Аналіз сучасного стану діяльності неприбуткових організацій в Україні	26.01.2026	виконано
4	Перевірка на плагіат	10.02.2026	виконано
5	Попередній захист роботи на кафедрі	13.02.2026	виконано

Здобувач вищої освіти

(підпис)

КУЛІШ Н.М.

(ініціали та прізвище)

Керівник кваліфікаційної
бакалаврської роботи

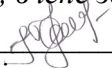

(підпис)

ШУМЕЙКО І.П.

(ініціали та прізвище)

Рішення комісії про попередній захист кваліфікаційної роботи від «13» лютого 2026 року
Члени комісії:

1. Ортіна Г.В., д.н.держ.упр., проф.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)
2. Єфіменко Л.М., к.н.держ.упр., доц.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)
3. Вороніна Ю.Є., к.н.держ.упр., доц.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)
4. Горбова Н.А., к.п.н., доц.
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання, підпис)

Допустити до захисту

Завідувач кафедри

 С.Р. ПЛОТНІЧЕНКО

(підпис) (ініціали та прізвище)

«13» лютого 2026 року

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	7
1.1. Поняття та сутність неприбуткових організацій, основні принципи діяльності	7
1.2. Історія становлення та розвиток правового регулювання неприбуткових організацій в Україні	11
1.3. Класифікація та основні види неприбуткових організацій	19
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ	28
2.1. Сучасне законодавче регулювання діяльності неприбуткових організацій та його особливості	28
2.2. Податкові особливості функціонування неприбуткових організацій в Україні	38
2.3. Оцінка ефективності діяльності неприбуткових організацій в Україні	44
Висновки до розділу 2	49
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	61

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄС	Європейський Союз
КРІ	ключові показники ефективності
НПО	неприбуткова організація; юридична особа, яка здійснює діяльність без мети отримання прибутку та спрямовує всі надходження на реалізацію статутних цілей. У роботі терміни «неприбуткові організації» та «НПО» використовуються як узагальнююче поняття для позначення суб'єктів неприбуткового сектору, якщо інше прямо не зазначено, з урахуванням положень Податкового кодексу України.
ОБСЄ	Організація з безпеки і співробітництва в Європі, міжнародна організація, що сприяє зміцненню миру, стабільності та демократії в Європі
ОСН	органи самоорганізації населення
ПКУ	Податковий кодекс України
ПРООН	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй
USAID	Агентство США з міжнародного розвитку
ФАТФ (FATF)	Міжнародна група з розробки стандартів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму
Council of Europe	Рада Європи (міжурядова організація, що займається правами людини, демократією та верховенством права в Європі)

ВСТУП

Актуальність теми зумовлена зростанням ролі неприбуткових організацій у публічному управлінні, соціально-економічному розвитку та становленні демократичних інститутів в Україні. У сучасних умовах вони є важливою складовою громадянського суспільства, сприяють реалізації прав і свобод людини, розвитку волонтерства та підвищенню громадянської активності. Неприбуткові організації задовольняють суспільно важливі потреби у сферах соціального захисту, освіти, охорони здоров'я, культури, захисту прав людини, охорони довкілля та надання гуманітарної допомоги, що має особливе значення в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

У процесах децентралізації, реформування публічного управління та європейської інтеграції неприбуткові організації грають дуже важливу роль, оскільки вони виступають партнерами держави у реалізації публічної політики та забезпеченні відкритості влади. Водночас правове регулювання діяльності неприбуткових організацій залишається фрагментарним, що ускладнює застосування норм законодавства та створює правову невизначеність у питаннях звітності, фінансового контролю й державного нагляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях таких вітчизняних науковців, як О. Андрійко, Л. Василенко, О. Дяченко, І. Коліушко, Ю. Шемшученка, О. Петришин, О. Погрібний, Л. Кравчук, В. Малиновський та інших, ґрунтовно розглядаються окремі аспекти правового статусу неприбуткових організацій, їхня роль у системі публічного управління, питання фінансового забезпечення та взаємодії з органами державної влади. Водночас значна частина наукових досліджень зосереджена переважно на теоретичних підходах або аналізі окремих організаційно-правових форм неприбуткових організацій, тоді як питання комплексної оцінки узгодженості нормативно-правового регулювання та практики його реалізації залишаються недостатньо розробленими. Зазначене зумовлює потребу у здійсненні поглибленого дослідження, спрямованого на системний аналіз чинного законодавчого регулювання діяльності неприбуткових організацій та обґрунтування напрямів

його подальшого вдосконалення з урахуванням міжнародних стандартів і національної специфіки.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення особливостей і виявлення проблемних аспектів законодавчого регулювання діяльності неприбуткових організацій в Україні, а також розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо його вдосконалення з метою підвищення ефективності функціонування цих інституцій у сучасних умовах суспільного розвитку.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі *завдання*:

- розкрити поняття та сутність неприбуткових організацій, а також визначити основні принципи їх діяльності.
- дослідити історію становлення та розвиток правового регулювання неприбуткових організацій в Україні.
- проаналізувати класифікацію та основні види неприбуткових організацій.
- охарактеризувати сучасне законодавче регулювання діяльності неприбуткових організацій та виявити його особливості.
- дослідити податкові особливості функціонування неприбуткових організацій в Україні.
- здійснити оцінку ефективності діяльності неприбуткових організацій в Україні та визначити напрями її підвищення.

Об'єктом дослідження виступають врегульовані нормами публічного права суспільні відносини, що формуються у процесі створення, функціонування та здійснення державного контролю за діяльністю неприбуткових організацій в Україні.

Предметом дослідження є законодавчі аспекти діяльності неприбуткових організацій.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи:

- аналіз і синтез - для визначення змісту законодавчих норм;

- системний підхід - для виявлення структури та взаємозв'язків нормативно-правових актів;
- порівняльно-правовий метод - для зіставлення українського законодавства з міжнародними стандартами;
- логіко-юридичний метод - для уточнення понять та виявлення прогалин у правовому регулюванні;
- метод узагальнення - для формування рекомендацій щодо вдосконалення законодавства.

Теоретичне значення роботи полягає в уточненні базових правових категорій та поглибленні розуміння ролі й місця неприбуткових організацій у системі публічного управління. *Методична* цінність роботи визначається систематизованим підходом до аналізу законодавства у сфері неприбуткової діяльності. *Практичне значення* одержаних результатів полягає у можливості використання сформульованих висновків і рекомендацій у діяльності неприбуткових організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також у процесі розроблення, застосування й удосконалення внутрішніх нормативних документів.

Інформаційну базу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців, норми Конституції України, закони та підзаконні нормативно-правові акти, матеріали Міністерства фінансів України, Державної податкової служби, аналітичні звіти міжнародних організацій та профільних інституцій громадянського суспільства.

Структура роботи зумовлена метою та логікою дослідження і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1 Поняття та сутність неприбуткових організацій, основні принципи діяльності

Неприбуткові організації посідають важливе місце в сучасному суспільстві, оскільки їх діяльність спрямована на досягнення суспільно корисних результатів, а не на отримання прибутку. Фінансові ресурси для них є засобом реалізації статутних завдань та суспільної місії. Вони функціонують поза межами державного сектору та ринкових механізмів, але можуть взаємодіяти з державою через партнерські програми, гранти та надання соціальних послуг.

Згідно з Податковим кодексом України, неприбутковим підприємством, установою та організацією є юридична особа, діяльність якої не передбачає одержання прибутку та його розподілу між засновниками (учасниками), а її доходи (прибутки) використовуються виключно для фінансування видатків на утримання такої організації та реалізації цілей, визначених її установчими документами [1].

Суть неприбуткових організацій полягає у поєднанні економічного та соціального компонентів. Вони повинні дотримуватися фінансових норм та забезпечувати стабільність ресурсної бази, але залишатися гнучкими та орієнтованими на суспільні потреби. Така подвійність визначає їх особливий статус: вони не є комерційними підприємствами в традиційному розумінні, але й не належать до державних органів. У сучасних умовах неприбуткові організації дедалі частіше впроваджують нові моделі соціальних послуг, пропонуючи інноваційні підходи до розв'язання проблем у сферах освіти, охорони здоров'я, екології та захисту прав людини.

У наукових працях підкреслюється, що ключовою ознакою неприбуткових організацій є спрямування всього отриманого прибутку на реалізацію статутних

цілей, а не на збагачення учасників [2, с. 210]. При цьому вони діють у межах третього сектора економіки, який доповнює функції держави та бізнесу у вирішенні соціально важливих питань [3, с. 28–37].

Розглядаючи поняття неприбутковості, слід зазначити, що йдеться не про відсутність фінансових надходжень, а про неможливість розподілу прибутку між засновниками чи учасниками. Організація може отримувати кошти від донорів, пожертв, грантів або через власну господарську діяльність, проте ці кошти мають використовуватися виключно для реалізації статутних завдань. Принцип невиведення прибутку є ключовим, оскільки він відмежовує неприбуткову діяльність від підприємницької. У цьому контексті важливим є також принцип цільового використання ресурсів, що забезпечує прозорість та підзвітність перед донорською спільнотою, державою та суспільством.

Сучасні умови розвитку громадянського суспільства свідчать про зростання потреби у професійних та структурованих неприбуткових інституціях. Зміни соціальних пріоритетів, розвиток цифрових технологій та нові форми громадянської участі стимулюють пошук нових моделей діяльності. Неприбуткові організації дедалі частіше виконують роль не лише постачальників соціальних послуг, а й майданчиків для поширення цінностей, формування громадської думки та реалізації колективних ініціатив. Переваги мережевої співпраці дозволяють їм розширювати можливості, залучати міжнародний досвід та інтегруватися у глобальний контекст.

Приклади практичної діяльності підтверджують трансформацію ролі неприбуткових організацій. Так, міжнародна неприбуткова організація Razom for Ukraine активно підтримує гуманітарні та волонтерські ініціативи, об'єднуючи ресурси, координуючи волонтерів, проводячи адвокаційні кампанії та підтримуючи проекти розвитку [4]. Зазначене свідчить про спроможність неприбуткових організацій ефективно діяти в турбулентному середовищі, виконуючи водночас функції оперативного гуманітарного реагування та стратегічного реформування соціальної сфери.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕПРИБУТКОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

2.1 Сучасне законодавче регулювання діяльності неприбуткових організацій та його особливості

Сучасне законодавче регулювання діяльності неприбуткових організацій в Україні формується в умовах глибоких соціально-економічних трансформацій, посилених воєнним станом, бюджетними обмеженнями та зростанням ролі громадянського суспільства у забезпеченні соціальної стабільності. У таких умовах неприбуткові організації дедалі частіше виконують функції, які традиційно належали державі, зокрема в галузі охорони здоров'я, соціального захисту населення та гуманітарної допомоги.

Кількісне зростання неприбуткового сектору характеризується збільшенням кількості зареєстрованих організацій, розширенням обсягів залучених фінансових ресурсів та розширенням спектра реалізованих програм. Якісні характеристики розвитку проявляються у підвищенні інституційної спроможності, професіоналізації управління, впровадженні сучасних стандартів прозорості та підзвітності.

Відповідно до визначення Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», благодійна діяльність є добровільною особистою або майновою допомогою для досягнення визначених законом цілей і не передбачає отримання прибутку чи винагороди благодійнику за допомогою від бенефіціара. Це є ключовою ознакою, що відрізняє неприбуткові організації від комерційних структур і забезпечує їх спеціальний правовий режим. Важливою умовою діяльності благодійних організацій є заборона на розподіл внесків між їхніми засновниками чи керівництвом: усі зібрані кошти мають спрямовуватися виключно на потреби отримувачів допомоги [1].

Нормативно-правове регулювання діяльності неприбуткових організацій базується на положеннях Конституції України, Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», Цивільного кодексу України, Податкового кодексу України та інших нормативно-правових актів, що визначають порядок реєстрації, діяльності та звітності таких організацій [26].

Зокрема, згідно з чинним Податковим кодексом України, неприбуткові організації, включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, звільняються від податку на прибуток за умови, що їхні доходи використовуються виключно для реалізації статутних цілей. Реєстрація неприбуткової організації здійснюється на підставі встановлених законом вимог, зокрема наявності в установчих документах положень, що забороняють розподіл отриманих доходів серед засновників та учасників [27]. При цьому Державна податкова служба України неодноразово зазначала, що порушення вимог щодо цільового використання доходів або значних адміністративних виплат працівникам може стати підставою для виключення організації з реєстру, що призводить до втрати пільг [28]. Правове регулювання постійно оновлюється: зміни до Податкового кодексу, зокрема закон № 4143-IX від 17 грудня 2024 р., розширили умови перебування благодійних організацій у Реєстрі неприбуткових установ та організацій, уточнивши правила виплат працівникам і перелік отримувачів благодійної допомоги [29].

Об'єктом аналізу в межах даного дослідження є Благодійний фонд «Таблеточки» - одна з найбільш інституційно розвинених благодійних організацій України у сфері підтримки дітей з онкологічними та гематологічними захворюваннями. Діяльність фонду здійснюється у суворій відповідності до чинного законодавства, що зумовлює високі вимоги до фінансового менеджменту, внутрішнього контролю та звітності. Функціонування «Таблеточок» демонструє, що законодавче регулювання не лише обмежує діяльність неприбуткових організацій, а й створює передумови для формування довіри з боку суспільства та донорів. Чітке дотримання вимог

щодо нерозподілу прибутку, прозорого обліку коштів і публічної звітності сприяє зростанню обсягів залучених ресурсів та стабільності діяльності.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження теоретичних і прикладних аспектів діяльності неприбуткових організацій в Україні сформовано цілісне розуміння їх сутності, правового статусу, принципів функціонування та механізмів забезпечення ефективності діяльності в сучасних умовах. НПО розглядаються як багатовимірні соціально-правові інституції, які поєднують економічну доцільність з високим рівнем соціальної відповідальності та спрямовані на задоволення публічних інтересів і суспільно значущих потреб. Вони виступають не лише суб'єктами громадянського суспільства, а й важливим елементом системи публічного управління, оскільки забезпечують реалізацію соціальних ініціатив, розвиток волонтерства та сприяють зміцненню соціальної згуртованості.

Проведений теоретико-правовий аналіз підтвердив, що ключовою ознакою НПО є відсутність мети отримання та розподілу прибутку між засновниками або учасниками. Неприбутковість не означає відсутності фінансових ресурсів, а визначає їх виключно цільове використання для досягнення статутних завдань. Це створює специфічну модель функціонування організацій, у якій фінансові інструменти виступають засобом реалізації соціальної місії, а не самоціллю. Саме тому фінансові ресурси НПО мають сприйматися як інструмент досягнення суспільного ефекту, а не як показник успішності діяльності в традиційному комерційному розумінні. З'ясовано, що система принципів діяльності НПО (самоврядування, добровільність, прозорість, підзвітність, цільове використання активів, суспільна користь) є визначальною для легітимності організацій у правовому полі, формування довіри держави, донорів та громадськості, а також забезпечення сталого інституційного розвитку. Ефективність реалізації зазначених принципів залежить від рівня внутрішнього управління, професіоналізму керівних органів, а також наявності чіткої стратегії діяльності та механізмів контролю.

У процесі дослідження встановлено, що становлення та розвиток неприбуткових організацій в Україні відбувалися під впливом складних історичних і соціально-політичних чинників, пов'язаних із трансформацією правової системи та переходом до демократичних стандартів свободи об'єднань. Сучасна модель правового регулювання діяльності НПО є результатом еволюційного розвитку законодавства, що поєднує норми конституційного, цивільного, податкового та адміністративного права. Такий міжгалузевий характер правового регулювання, з одного боку, забезпечує комплексний контроль за діяльністю неприбуткового сектору, а з іншого - вимагає дотримання балансу між регуляторним впливом держави та автономією організацій громадянського суспільства з метою запобігання надмірній зарегульованості.

Узагальнення теоретичних положень дозволило дійти висновку, що різноманіття організаційно-правових форм, напрямів діяльності, джерел фінансування та масштабів функціонування неприбуткових організацій відображає багатогранність сучасного громадянського суспільства. Класифікація НПО має не лише наукове, а й практичне значення, оскільки сприяє уточненню їх правового статусу, систематизації нормативного регулювання та формуванню більш адресної державної політики у сфері підтримки громадських ініціатив. Отримані теоретичні висновки стали методологічним підґрунтям для аналізу практичних аспектів діяльності неприбуткових організацій у наступному розділі роботи.

Аналіз сучасного стану діяльності неприбуткових організацій в Україні засвідчив їх високу соціальну значущість у контексті соціально-економічних трансформацій, воєнного стану та зростання ролі громадянського суспільства. НПО дедалі частіше виконують функції, які держава не спроможна реалізувати в повному обсязі, зокрема у сферах соціального захисту, охорони здоров'я, гуманітарної допомоги та підтримки вразливих категорій населення. Таким чином, неприбуткові організації виступають важливими партнерами держави у реалізації соціальної політики та забезпеченні суспільної стабільності.

Дослідження законодавчого та податкового регулювання діяльності НПО дозволило зробити висновок, що, попри наявність базових правових механізмів функціонування неприбуткового сектору, нормативне середовище залишається складним і фрагментарним. Податкові пільги, передбачені для неприбуткових організацій, створюють сприятливі умови для розвитку благодійної та громадської діяльності, проте супроводжуються суворими вимогами щодо цільового використання коштів, фінансової звітності та відповідності статутних документів нормам Податкового кодексу України. Недотримання цих вимог призводить до значних правових і фінансових ризиків, зокрема втрати неприбуткового статусу.

Аналіз судової практики підтвердив, що статус неприбуткової організації не є абсолютною гарантією звільнення від податкових зобов'язань, а передбачає підвищений рівень відповідальності за дотримання законодавства. Водночас за умов належного документального оформлення діяльності, прозорості фінансових операцій та дотримання принципів неприбутковості суди, як правило, стають на захист прав НПО, визнаючи протиправними необґрунтовані рішення контролюючих органів. Це свідчить про важливість правової культури, професійного фінансового менеджменту та системного підходу до управління діяльністю організацій.

Практичний аналіз діяльності Благодійного фонду «Таблеточки» показав, що ефективна модель функціонування неприбуткової організації ґрунтується на поєднанні чітко сформульованої гуманістичної місії з високим рівнем управлінської дисципліни, фінансової прозорості та стратегічного планування. Здатність організації забезпечувати зростання надходжень і програмних витрат за одночасного контролю адміністративних витрат підтверджує, що інституційна зрілість є ключовою передумовою стійкості НПО та їх ефективного реагування на соціальні виклики. Водночас встановлено, що навіть інституційно розвинені організації потребують постійного вдосконалення управлінських процесів, зокрема шляхом цифровізації обліку й звітності,

впровадження системи ключових показників ефективності, розвитку внутрішнього аудиту та проектного менеджменту.

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна дійти висновку, що підвищення ефективності діяльності неприбуткових організацій в Україні можливе лише за умови комплексного підходу, який поєднує дотримання вимог законодавства, впровадження сучасних управлінських практик, розвиток інституційної спроможності та активізацію партнерської взаємодії з органами публічної влади, бізнесом і міжнародними донорами. Саме така модель дозволяє забезпечити довіру суспільства, сталість фінансування та довгостроковий соціальний вплив діяльності НПО.

Таким чином, поставлена у дипломній роботі мета досягнута, а сформульовані завдання виконані в повному обсязі. Отримані висновки мають теоретичне й практичне значення та можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, у діяльності неприбуткових організацій, а також у процесі вдосконалення нормативно-правового регулювання функціонування неприбуткового сектору в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 11.12.2025).
2. Кравчук О., Гайдай Ю. Неприбуткові організації: теорія і практика діяльності. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 210 с.
3. Ільїна М.В. Соціально-економічна роль некомерційних організацій у забезпеченні сталого розвитку суспільства. *Механізм регулювання економіки*. 2011. № 3. С. 28–37.
4. Razom for Ukraine. Офіційний сайт організації. – USA : Razom for Ukraine, 2026. Режим доступу: <https://razomforukraine.org/> (дата звернення: 11.12.2025).
5. Горват Т.Ю., Лугош Л.М., Ігнатко Я.В. Фінансове забезпечення діяльності неприбуткових організацій. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4 (51). С. 414–418. DOI: 10.32782/2308-1988/2024-51-58. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1134> (дата звернення: 11.12.2025).
6. Ortega-Rodríguez C., Licerán-Gutiérrez A., Moreno-Albarracín A.L. Transparency as a Key Element in Accountability in Non-Profit Organizations: A Systematic Literature Review Прозорість та підзвітність неприбуткових організацій. *Sustainability*. 2020. Vol. 12, No. 14, Article 5834. DOI: 10.3390/su12145834. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/14/5834> (дата звернення: 11.12.2025).
7. Мокерова Н.В. Неприбуткові економічні організації у структурі громадянського суспільства. *Економіка та суспільство*. 2018. № 17. С. 3–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-17-1> (дата звернення: 11.12.2025).
8. Малиновський В.Я. Громадянське суспільство в Україні: теорія і практика. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 280 с.

9. Recommendation CM/Rec(2007)14 of the Committee of Ministers to member states on the legal status of non-governmental organisations in Europe. Council of Europe, 2007. URL: <https://search.coe.int> (дата звернення: 29.12.2025).
10. Freedom of Association in Ukraine. Council of Europe Report. Strasbourg, 2011. URL: <https://www.coe.int> (дата звернення: 20.12.2025).
11. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення: 20.12.2025).
12. Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Rome, 1950. URL: <https://www.echr.coe.int> (дата звернення: 20.12.2025).
13. Андрійко О.Ф. Правове регулювання благодійної діяльності в Україні. Київ: Юридична думка, 2008. 190 с.
14. Law of Ukraine on Public Associations: OSCE/ODIHR Legal Opinion. Warsaw, 2013. URL: <https://www.osce.org> (дата звернення: 20.12.2025).
15. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19.04.2011 № 3236-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17> (дата звернення: 20.12.2025).
16. FATF. Risk-Based Approach for Non-Profit Organisations. Paris, 2014. URL: <https://www.fatf-gafi.org> (дата звернення: 20.12.2025).
17. Кравчук Л.М. Неприбуткові організації в системі соціально-економічних відносин. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 198 с.
18. Шемшученко Ю.С. Правові засади розвитку громадянського суспільства в Україні. Київ: Юридична думка, 2014. 256 с.
19. Петришин О.В., Погрібний О.О. Інститути громадянського суспільства: правовий статус та механізми взаємодії з державою. Харків: Право, 2019. 240 с.
20. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17> (дата звернення: 29.12.2025)
21. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 № 987-XII (зі змін. і допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12> (дата звернення: 20.12.2025).

22. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності : Закон України від 15.09.1999 № 1045-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14> (дата звернення: 29.12.2025).
23. Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку : Закон України від 29.11.2001 № 2866-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-14> (дата звернення: 29.12.2025).
24. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 29.12.2025).
25. Civil Society Organisations. European Commission. URL: <https://international-partnerships.ec.europa.eu> (дата звернення: 29.12.2025).
26. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 05.01.2026).
27. Державна податкова служба України. Неприбуткові організації: особливості статусу та умови перебування у Реєстрі неприбуткових установ та організацій. URL: https://kyiv.tax.gov.ua/media-ark/news-ark/959941.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 05.01.2026).
28. Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 440 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/440-2016-%D0%BF> (дата звернення: 05.01.2026).
29. Зміни до Податкового кодексу щодо діяльності благодійних організацій в умовах воєнного стану : Закон України від 17.12.2024 № 4143-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.01.2026).
30. Звіт про діяльність Благодійного фонду «Таблеточки» за 2023–2024 рр. URL: <https://tabletochki.org/zvity/> (дата звернення: 05.01.2026)
31. Кравчук Л.М. Фінансово-правові аспекти діяльності неприбуткових організацій в Україні. *Економіка та держава*. 2021. № 5. С. 64–70.

32. Постанова Верховного Суду від 16.07.2024 у справі №0340/1350/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120409153> (дата звернення: 05.01.2026).
33. Постанова Верховного Суду від 09.07.2025 у справі №640/17030/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128740465> (дата звернення: 05.01.2026).
34. Постанова Верховного Суду від 18.07.2024 у справі №802/1552/18-а. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/120465700> (дата звернення: 05.01.2026).
35. Кравченко О.В. Правове регулювання діяльності неприбуткових організацій в Україні. *Актуальні проблеми держави і права*. 2022. Вип. 93. С. 112–118.
36. Кравченко О.В. Податкове регулювання діяльності неприбуткових організацій в Україні. *Фінанси України*. 2021. № 3. С. 45–56.
37. Василенко Л.І. Фінансове забезпечення діяльності неприбуткових організацій. Київ: КНЕУ, 2020. 212 с.
38. Державна податкова служба України. Роз'яснення щодо вимог до установчих (статутних) документів неприбуткових організацій у контексті податкового законодавства. URL: <https://tax.gov.ua> (дата звернення: 13.01.2026).
39. Міністерство фінансів України. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (збірка нормативних актів). Київ, 2019. 140 с. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1> (дата звернення: 13.01.2026).
40. Бондар М.І. Звітність неприбуткових організацій: проблеми та шляхи вдосконалення. *Облік і фінанси*. 2020. № 4. С. 18–25.
41. Шевчук В.О. Оподаткування благодійної діяльності в Україні. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 176 с.
42. Державна митна служба України. Порядок оподаткування гуманітарної допомоги. URL: <https://customs.gov.ua/news/novini-20/post/z-01-grudnia-2023-roku-nabuvaiut-chinnosti-zmini-do-pravil-vvezennia-ta-obliku-gumanitarnoyi-dopomogi-1408> (дата звернення: 13.01.2026).
43. OECD. Taxation and Philanthropy : OECD Tax Policy Studies, No. 27. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/11/taxation-and-philanthropy_76508539/df434a77-en.pdf (дата звернення: 13.01.2026).

44. Сидоренко Н.П. Податкові стимули розвитку благодійності. *Економіка та держава*. 2022. № 6. С. 72–78.
45. Куценко В.І. Ефективність діяльності громадських та благодійних організацій. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 82–87.
46. Дяченко О.П. Фінансовий менеджмент неприбуткових організацій. Київ: КНЕУ, 2019. 256 с.
47. Charity Navigator. Financial Performance Metrics for Nonprofits. USA: Charity Navigator, 2022. URL: <https://www.charitynavigator.org/about-us/our-methodology/ratings/accountability-finance.html> (дата звернення: 23.01.2026).
48. Шевченко Л.С. Управління та внутрішній контроль у неприбуткових організаціях. *Фінанси України*. 2021. № 6. С. 39–47.
49. OECD. Social Impact Measurement for the Social and Solidarity Economy. Paris: OECD Publishing, 2021. URL: https://www.oecd.org/en/publications/social-impact-measurement-for-the-social-and-solidarity-economy_d20a57ac-en.htm (дата звернення: 23.01.2026).
50. Kaplan R.S., Norton D.P. The Strategy-Focused Organization. Boston: Harvard Business School Press, 2001. 400 p.
51. European Commission. Transparency and reporting : official info. Brussels: EC, 2023. URL: https://commission.europa.eu/funding-tenders/transparency-and-reporting_en (дата звернення: 23.01.2026)..
52. Project Management Institute. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide) : 7th ed. – Newtown Square, PA : Project Management Institute, 2021. – 250 p. – Режим доступу: <https://www.pmi.org/pmbok-guide-standards/foundational/pmbok> (дата звернення: 23.01.2026).
53. FHI 360. 2022 Civil Society Organization Sustainability Index : report. Washington: FHI 360 / USAID, 2022. 92 p.

